

Antiarritmiás szerek

Dr. Drimba László Péter

DE-OEC Farmakológiai és Farmakoterápiai
Intézet

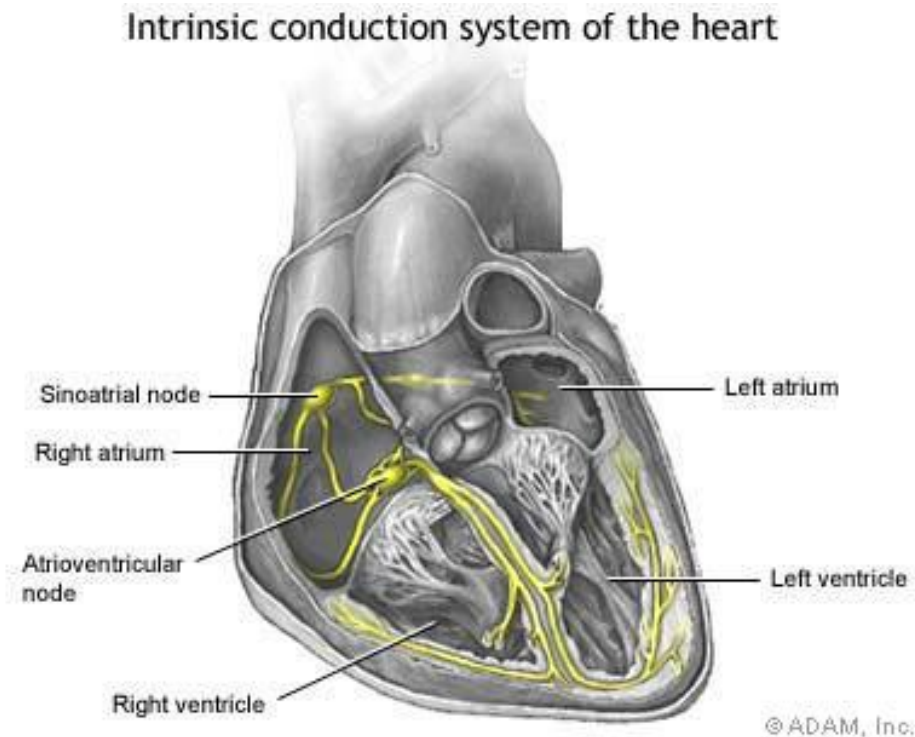
Elektrofiziológia

Sinus ritmus:

- Sinus csomó
- Pitvar
- AV csomó
- His-köteg
- Tawara-szár
- Purkinje-rostok
- Subend.-Subepic.

Elektrofiz. tul.-k:

- pacemaker sejt/munkaizomrost
- ff. Na^+ csat.-k (nyia.-ia.-nyua.)
- hosszú AP (plateau)
- Refrakteritás (Na^+ csat. inaktiváltsága)

Elektrofiziológia

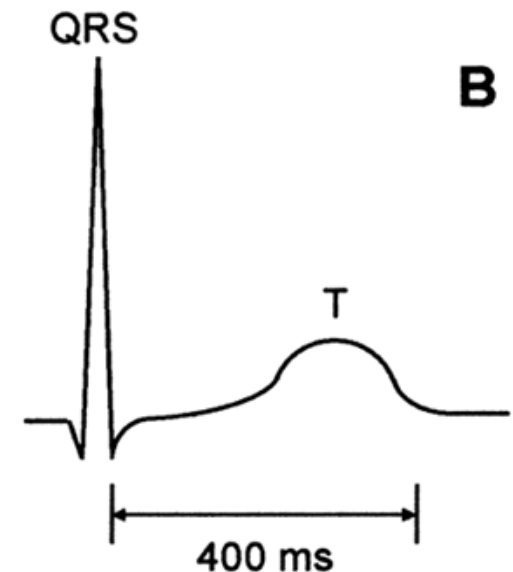
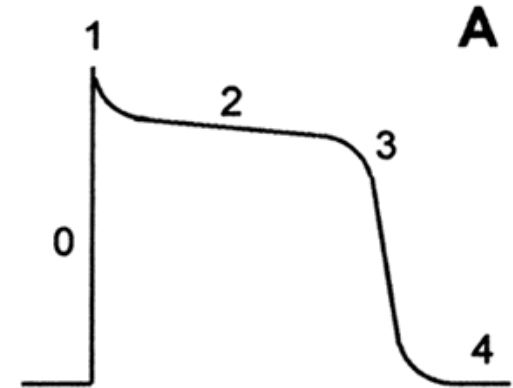
0. fázis: rapid/gyors depolarizáció
gyors ff. Na^+ csatorna, (bef. Na^+ áram)

1. fázis: parc./részleges repolarizáció
inakt. gyors ff. Na^+ csatorna
transziens outward áramok $\{I_{\text{TO1}}, I_{\text{TO2}}\}$
(kif. Ca^{2+} áram)

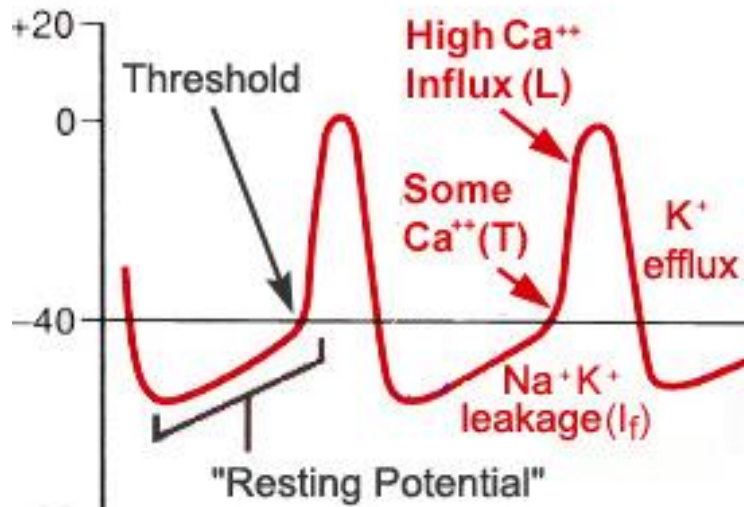
2. fázis: „plateau” fázis
L-típus Ca^{2+} csat. (bef. Ca^{2+} áram) $\{I_{\text{Ca}^{2+}}\}$,
slow delayed rectifier K^+ csat. $\{I_{\text{Ks}}\}$ (kif. K^+ áram)
rapid delayed rectifier K^+ csat. $\{I_{\text{Kr}}\}$ (kif. K^+ áram)
 $\text{Na}^+/\text{Ca}^{2+}$ antiport-NCX (kif. Na^+ / bef. Ca^{2+})

3. fázis: repolarizáció
slow delayed rectifier K^+ csat. $\{I_{\text{Ks}}\}$ (kif. K^+ áram)
rapid delayed rectifier K^+ csat. $\{I_{\text{Kr}}\}$ (kif. K^+ áram)
inward rectifier K^+ csat. $\{I_{\text{K1}}\}$ (kif. K^+ áram)

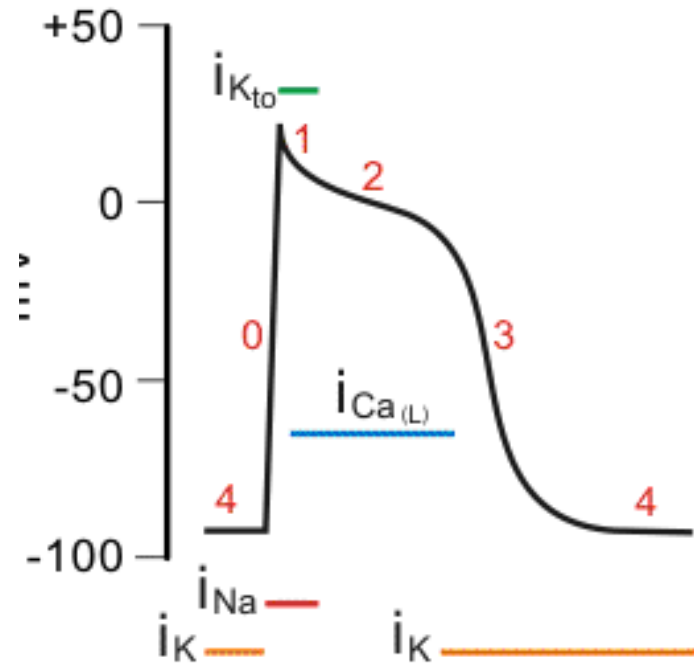
4. fázis: hyperpolarizáció
slow delayed rectifier K^+ csat. $\{I_{\text{Ks}}\}$ (kif. K^+ áram)
inward rectifier K^+ csat. $\{I_{\text{K1}}\}$ (kif. K^+ áram)
 Na^+/K^+ ATP-áz (kif. Na^+ /bef. K^+)

Pacemaker sejtek

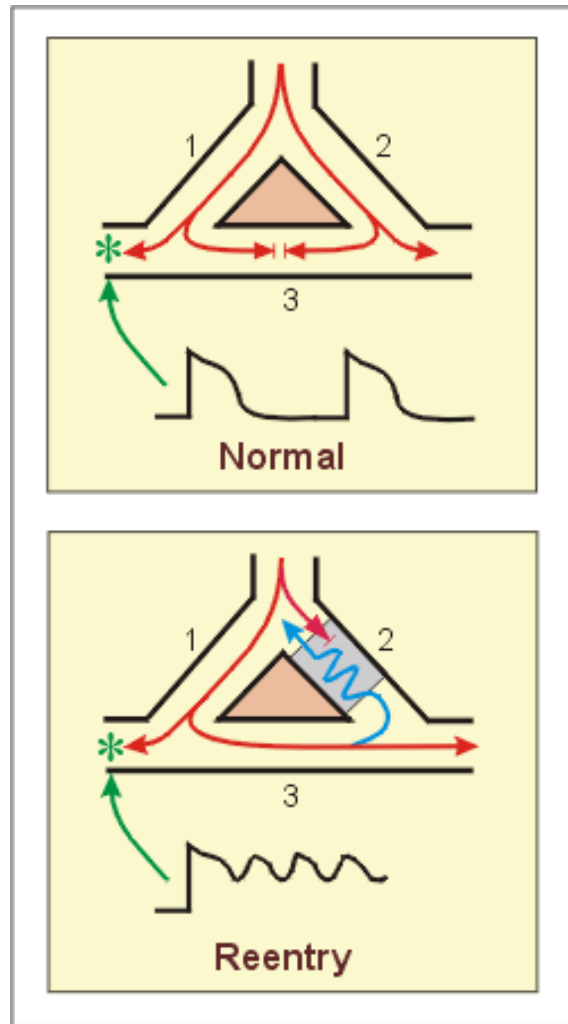
Munkaizomrostok

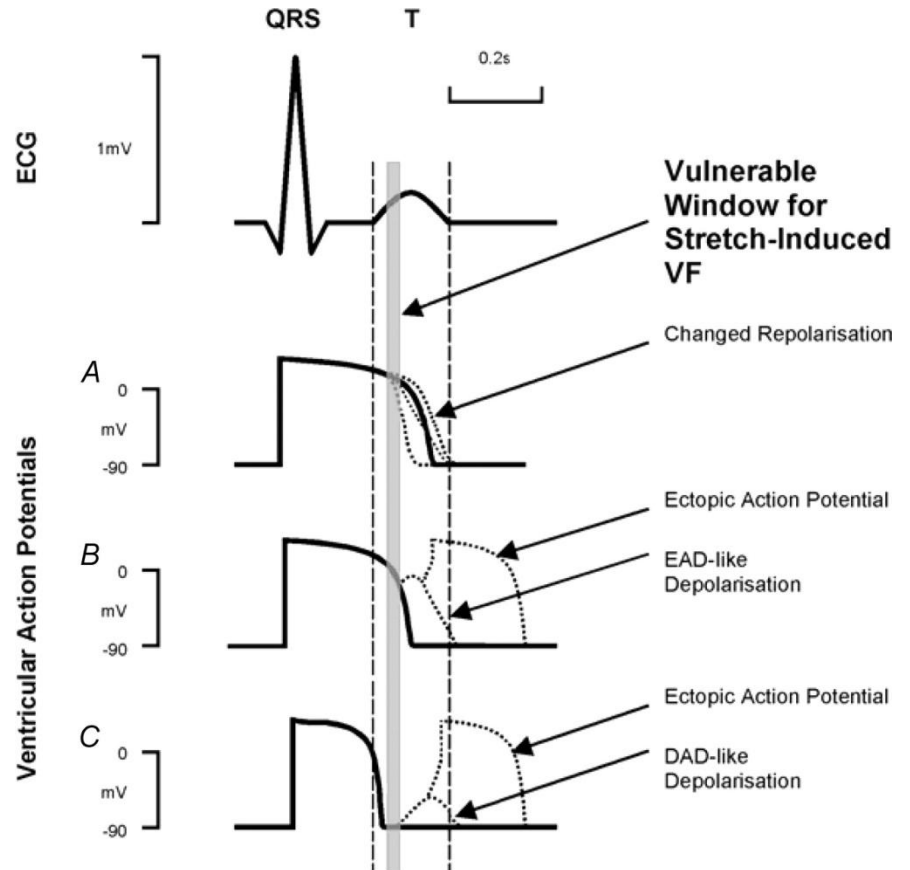
Patomechanizmus

- Felosztás:
  - Ingerképzési zavar
    - Triggerelt aktivitás
      - Korai utódepolarizáció (EAD)
      - Késői utódepolarizáció (LAD/DAD)
  - Ingervezetési zavar
    - Re-entry
    - szárblokk (BTSZB, JTSZB....)
    - AV-blokk
- Arritmogén tényezők:
  - ischemia/anoxia
  - elektrolitzavar
  - sav-bázis zavar
  - gyógyszer
    - digitális
    - β -blokkoló
    - Ca^{2+} csat. blokkoló
    - antiarritmiás szerek
    - katecholaminok
    - TCA, antipszichotikumok, antihisztaminok, prokinetikus szerek

Re-entry

Triggerelt aktivitás

Osztályozás

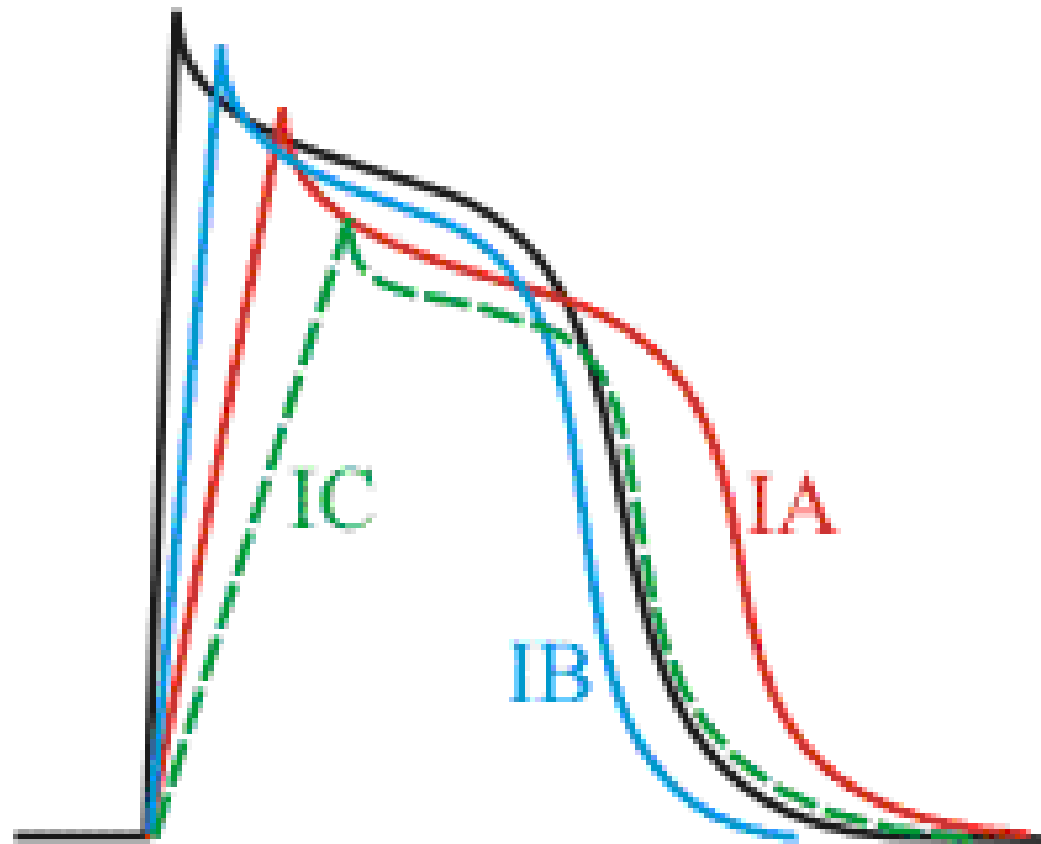
- Vaughan Williams
  - Class I (Na^+ csat. blokk)
    - Class Ia:
      - kinidin, procainamid, dysopyramid
    - Class Ib:
      - lidocain, mexiletin
    - Class Ic:
      - propafenon, flecainid
  - Class II (β -R blokkolók)
    - szelektív/nem-szelektív β -R blokkolók
  - Class III. (K^+ csat. blokk.)
    - amiodaron, dronedaron, sotalol, dofetilid, vernakalant, ibutilid
  - Class IV. (Ca^{2+} csat. blokk.)
    - verapamil, diltiazem
  - Class V. (egyéb)
    - adenozin, atropin, adrenalin, dopamin, isoprenalin, digoxin, K^+ , Mg^{2+}
- Sicilian Gambit

Antiaritmiás hatás

- Hogyan csökkenthetem a spontán depolarizációt?
  - akciós potenciál ingerküszöbét növelem!
  - akciós potenciál hosszát növelem!
  - hiperpolarizációt nyújtom
  - hiperpolarizációt (max.) növelem

Class I.

Ventricular Action Potential

Class I.

szelektív (Na^+) /nem szelektív ($\text{Na}^+, \text{K}^+, \text{Ca}^{2+}$) blokk. t.m. {+} áram

- Ia (nem szelektív Na^+, K^+ csat. blokk)

kinidin:

- Kinin származéka
- $\text{AP} \uparrow$, $\text{ERP} \uparrow$, $\text{AP. ampl.} \downarrow$, ingerküszöb $\uparrow$
- $\rightarrow$ automácia $\downarrow$, ingervezetés $\downarrow$, ingerlék. $\downarrow$
- i.v. alk. (először): paradox kinidin hatás = $\text{HR} \uparrow$
  - reflex tachycardia
  - antimuszkarin (vagolízis) hatás ill. α -R blokk – baroreceptor reflex $\uparrow$
  - $t_{\text{dissz.}}$: 3s
  - th.: verapamil i.v. (RR miatt nem β -R blokk.)
- Th.: SV aritmiák <USA> (P.fibr., P.flutter), Ventr. aritmiák
- CYP2D6 inhibitor: digitalis-val, morphin-val NE!
- Tox.:
  - $\text{QT} \uparrow \rightarrow \text{TdP}$
  - hasmenés, syncope
  - vagolítikus hatás miatt $\rightarrow$ (+) kronotróp, (+) dromotróp
- Th.: 200-400-500! mg

Class I.

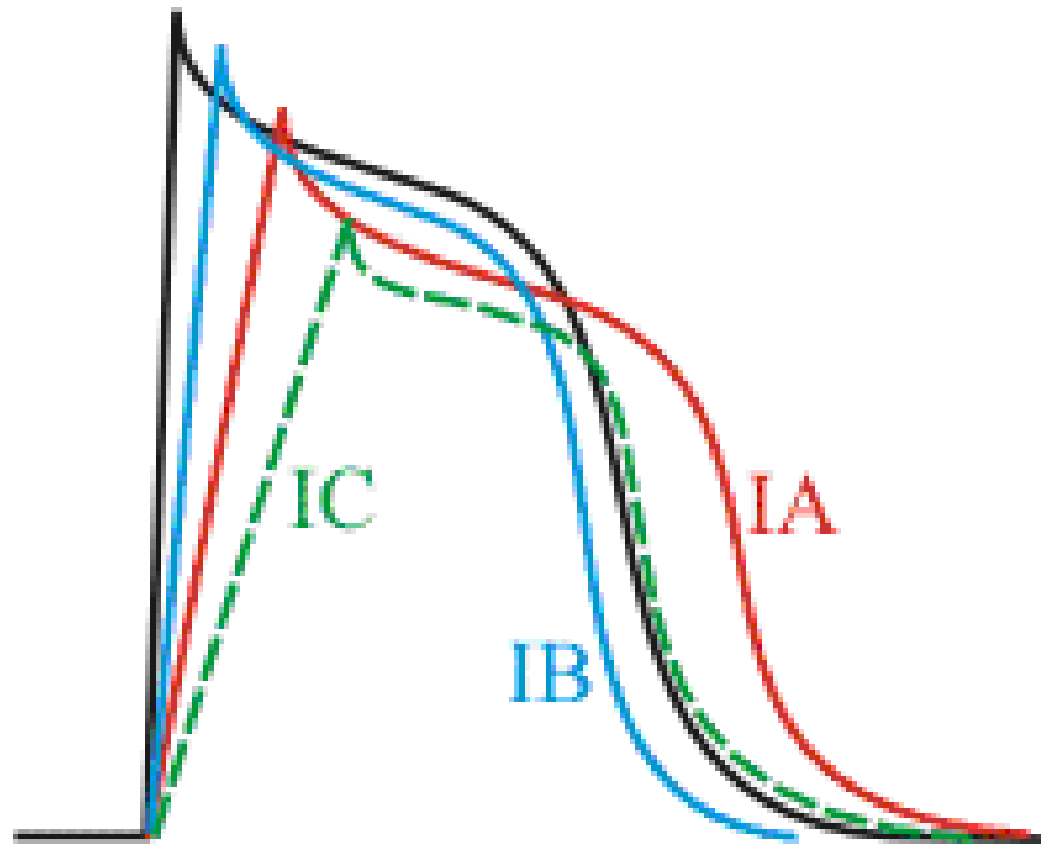
procainamid:

- procain (ld.: aneszt.)
- AP↑, ERP↑, AP. ampl.↓, ingerküszöb↑
- hat.: procainamid < kinidin
- nincs anti-muszkarin hatás, ill. α -R blokk.
  - de! i.v. ↑ dózis: adr.ggl.blokk.: hypotónia!
- Th.: SV,V aritmiák
  - AMI-ban (Sust.VT)
- Tox.: metabol.: NAPA (n-acetyl procainamid)
  - chr. alk. során: PP+NAPA= antigén → SLE-hez hasonló tünetek
  - QT↑→TdP

dysopyramid:

- AP↑, ERP↑, AP. ampl.↓ → ingervez.↓, ingerképz.↓, ingerlék.↓
- hat.: dysopyramid > kinidin
- anti-muszkarin hatás
- (-) inotróp hatás = kardiodepreszív!→ card. decomp.-ban NE!
- Th.:SV, V aritmiák (Hypertroph. cardiomyopath.)
- Tox.: anti-muszkarin tünetek (ld.:atropin)

Class I.

Ventricular Action Potential

Class I.

- Ib (szelektív Na⁺ csat. blokk)

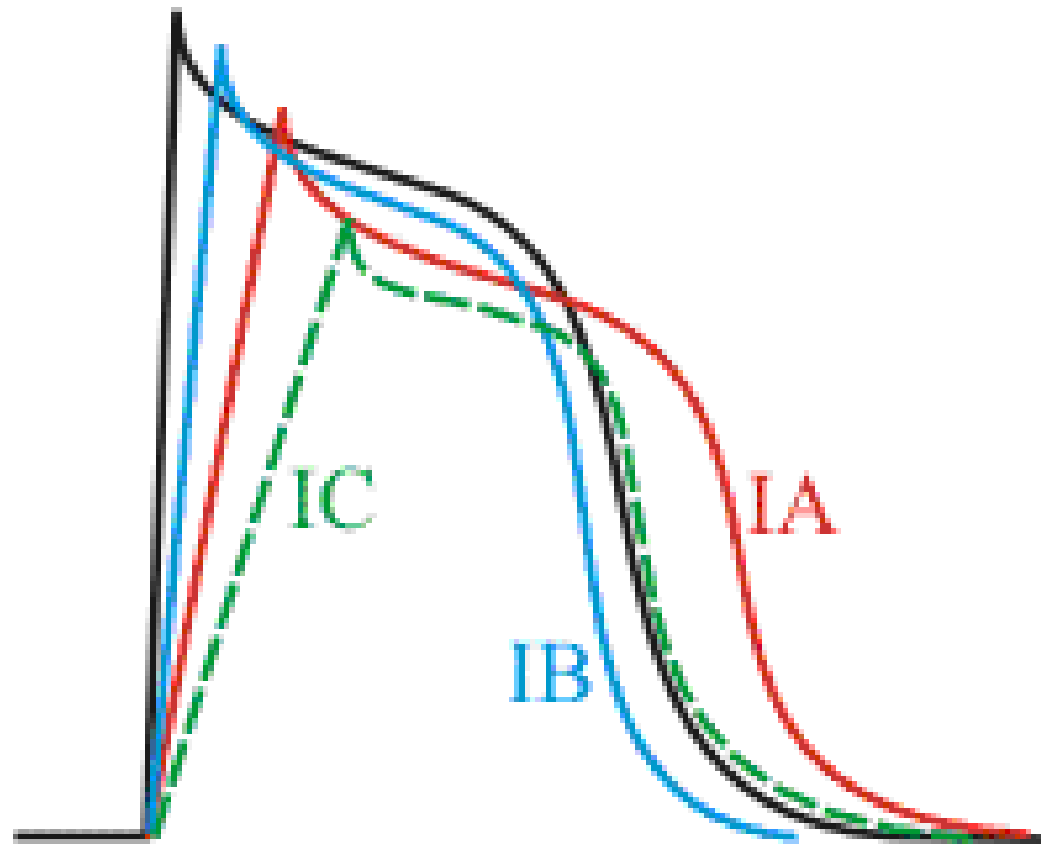
lidocain:

- blokk. inakt. Na⁺ csat. → AP – v. ↓
- ingerlék. ↓
- „use-dependent” hatás
  - aff. ↑ inakt. csat.-hoz (depolarizált állapotú myocard.)
  - HR ↑ esetén effektívebb
- „rapid kinetika” - ($t_{\text{dissz}} < 1\text{s}$)
- csak i.v.! (1mg/kg)
- Th.: Ventr. aritmia (AMI)
  - AP ↓ → isch. myocardium-ban korrigálja a lassú ingervezetést → re-entry ↓
- Mh.:
  - KIR tünetek: paresthesia, convulsio, szédülés

mexiletin:

- „kogenerikum”
- bioavailab.: mexiletin > lidocain (3%)
- orális alkalmazás
- Th.: 200-400 mg

Class I.

Ventricular Action Potential

Class I.

- Ic (nem szelektív Na⁺, K⁺ csat. blokk.):

propafenon

- AP nem v. ↑ (K⁺ csat. blokk ellenére)
- lassú kinetika – AP „laposabb” – ingervezetés lassul
- szerk.-i hasonlóság: propranolol (β-R blokk.)
- Th: pitvarfibr. → sinusritm.

flecainide

- AP nem v. ↑ (K⁺ csat. blokk ellenére)
- lassú kinetika → (-) dromotróp
- Th.: SV aritmiák
- M.h.: pro-arritmiás!!! (CAST)

Class II.

β -blokkolók

- β -adrenoceptor blokk
- Hatásmech.:
  - SA, AV csomó $\rightarrow$ (-) kronotróp, (-) dromotróp
  - CICR $\downarrow \rightarrow$ DAD $\downarrow$
- szelektív
  - bisoprolol (Concor), metoprolol (Betaloc), atenolol, esmolol
- nemszelektív
  - propranolol, pindolol
- Th.: SV aritmiák (AMI, post-AMI) – profilaktikusan is
- Tox.:
  - hypotonia, bradycardia, AV-blokk asthma, szedáció, fáradékonyság
- Javítja a túlélést!!! – CAST!!!

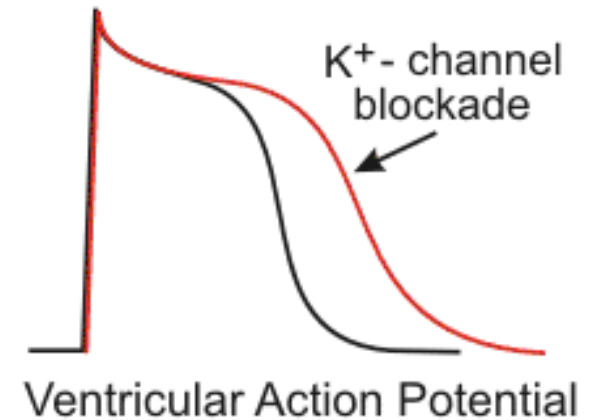

Class III.

- blokk. K^+ , Ca^{2+} csat.

amiodaron:

- szerk.: tiroxinhoz hasonlít (I atom!), lipofil
- hatásmech.:
  - blokk. ff. Na^+ csat., Ca^{2+} csat., K^+ csat.,
  - $AP \uparrow$, $ERP \uparrow$, $QT \uparrow$, $QRS \uparrow$, refrakteritás nő
- $T_{1/2}$: 80 nap!!! → telíteni! (300mg/20min alatt, majd 600-800mg/nap)
- Th.: SV, V aritmiák, ALS (VT, VF)
- Mh.:
  - hypotonia (α -R blokk., Ca^{2+} csat. blokk)
  - pulm. fibrosis (>400mg/nap)
  - szöveti akkumul.: cornea, bőr
  - pajzsmirigy diszfunkc.!

Class III.

dronedaron

- amiodaron szerk.-i analógja (nincs benne I atom!)
- blokk. Na⁺, K⁺ csat., Ca²⁺ csat., β -R
- T_{1/2}: 24h
- Th.: Pitv. fibr.!
- Mh.: csökkentett!
- kevésbé effektív

sotalol

- blokk. K⁺ csat., Ca²⁺ csat., β -R
- AP $\uparrow$, ERP $\uparrow$, QT $\uparrow$, QRS $\uparrow$, HR $\downarrow$, AV $\downarrow$
- Th.: SV, V aritmiák (80-320mg napi 2x)
- Mh.: pro-aritmiás (EAD $\uparrow$ →TdP!)

ibutilide, dofetilide

- szelektív I_{kr} blokkoló
- Th.: sinus ritm. fenntartás cardioversio után (pitvarfibr., VT)

Class IV.

Ca²⁺ csat. blokkolók

- L-típusú Ca²⁺ csat. blokk.
- DHP nem hatásos.....
- SA csomó/AV csomó (Ca²⁺ szerepe!)
- spontán diszotolés depolarizáció lassul!
- (-) kronotróp, (-) dromotróp

verapamil

- aktivált/inaktivált csat.-hoz kötődik
- Th.: SV ritmuszavar (5-10 mg i.v.)

Ventr. aritmiában NE!→VT, hypertonia

- Mh.:
  - perif. vasodil.!→barorec. reflex! (HR↑)
  - AV-blokk, bradycardia
  - digoxinnal együtt veszélyes! (szérumcc. digoxin!↑)

diltiazem

- hasonló hatások!

Class V. (egyéb)

adenozin

- agonista A_1R -on (G_i akt.!) $\rightarrow$ cAMP $\downarrow$ - Ca^{2+} $\downarrow$ - DAD $\downarrow$
- hatás: SA csomó/AV csomó
  - (-) kronotróp, (-) dromotróp
- $T_{1/2}$: 10 sec!!! (gyorsan adni!)
- Th.: SV aritmiák (PSVT!)
- Mh.: mellkasi fájdalom, „flushing” dyspnoe, collaps.
- Theophyllinnel együtt NE! (nincs hatás)

Mg²⁺

- bivalens kation (Ca^{2+})
- Ca^{2+} helyettesítés, de! nincs CICR!
- Th.: TdP (2g $MgSO_4$ i.v. 10 perc alatt!)
  - TCA
  - Antipszichotikum
  - Class III. szerek

Class V. (egyéb)

atropin

- paraszimpatolítikum!
- mAChR antagonista
- Th.: bradycardia/ AV blokk
- 500ug/dos. → Σ :3 mg-ig

adrenalin

- katecholamin
- β, α R agonizmus
- Th.: bradycardia/AV blokk (atropin refrakter esetekben) → 2-10ug/min

isoprenalin

- szimpatomimetikum
- β_1, β_2 agonista
- Th.: III. fokú AV blokk

digoxin

- Id.: szívglikozidok

Klinikum

(peri-arrest aritmiák, ALS)

Ritmuszavarok:

1. Ingerképzési zavarok
  - bradycardia
  - tachycardia
  - stb.....
2. Ingervezetési zavarok
  - AV blokk
  - szárblokk

Kísérő tünetek, okok!!!!

Antiaritmiás kezelés előtt megfontolni...

1. Provokáló tényezők: ld. előbb
2. Megállapítani a kezelés célját:
  1. szimptomatikus/aszimptomatikus aritmia
  2. CAST: B-blokkoló, amiodaron
3. Betegorientált terápia:
  1. proaritmiás hatás figyelembe vétele
  2. plazma cc. monitorozása
  3. egyéb betegségek
4. Időben dinamikusan változó/alkalmazkodó terápia

Bradycardia/AV blokk protokoll

HR<60/min – tolerábilis

HR<40/min – intolerábilis

Atropin

– 500ug-ként 3 mg-ig (hatás függvényében!)

Adrenalin

– 2-10 ug/min (ha nem hat az atropin!)

Isoprenalin

– III. fokú AV blokk esetén

Pacemaker

Tachycardia protokoll

HR>100/min – tolerábilis

HR>150/min – intolerábilis

keskeny QRS

reguláris

sinus tachycardia:

- Okot kell kezelni!
- (ritkán B-blokkoló)

PSVT:

- Vagus manőver
- Adenozin (6-12-12 mg)
- (B-blokkoló)
- (Ca²⁺ csat. blokkoló)

WPW szindróma:

- amiodaron
- B-blokk, Ca²⁺ blokk. NE!!!

irreguláris

PF:

- friss/perziszt.
- tachycard (per.):RR kontroll
  - B-blokk/Ca²⁺ csat. blokk
- Antikoag.!!!
- tachycard. friss:
  - cardioversio
    - amiodaron,kinidin
    - propafenon
    - 100/200/300J

széles QRS

reguláris

VT:

- amiodaron
- ha nincs pulzus:ALS

BTSZB/JTSZB:

nem kell kezelni!
ismerd fel!

irreguláris

PF szárblokkal!